

Stanisław Chrobak

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Warszawa (Polska)

KAZIMIERZ FRAN CZAK (1961-2013) – SALEZJANIN, PSYCHOLOG I NAUCZYCIEL AKADEMICKI

10 stycznia 2013 roku o godz. 10.30 odbył się w Bazylice Najświętszego Serca Jezusa na warszawskiej Pradze pogrzeb księdza doktora Kazimierza Franczaka (zm. 7 stycznia 2013), salezjanina, psychologa i adiunkta na Wydziale Nauk Pedagogicznych (WNP) Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW). Ze zmarłym łączyły mnie wielorakie związki zarówno zawodowe, jak i osobiste. Przez ten biogram chciałbym uchronić od zapomnienia jego postać.

Rys biograficzny

Kazimierz Franczak urodził się 23 sierpnia 1961 roku w Płocku. Jego rodzicami byli: Tadeusz i Anna. W latach 1968-1976 uczęszczał do Zbiorczej Szkoły Gminnej im. Marii Konopnickiej w Bulkowie. W latach 1976-1980 był uczniem Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Śniadeckiego w Wyszogrodzie. Po ukończeniu liceum, w 1980 rozpoczął roczny nowicjat Towarzystwa Salezjańskiego (Inspektoriat św. Stanisława Kostki w Warszawie) w Czerwińsku nad Wisłą. W dniu 22 sierpnia 1981 roku złożył pierwsze śluby zakonne. W latach 1981-1982 odbył asystencję (praktykę duszpasterską) w Lublinie. Potem, w latach 1982-1988, studiował w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego (w latach 1982-1984 w Kutnie-Woźniakowie, w latach 1984-1988 w Łądzie nad Wartą). Ukoronowaniem tego etapu jego życia

było z jednej strony przyjęcie święceń kapłańskich w dniu 25 maja 1988 roku, z drugiej uzyskanie w dniu 21 czerwca 1988 roku tytułu magistra teologii na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Tytuł przygotowanej przez niego pracy dyplomowej brzmiał: *Dzieje parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Warszawie w latach 1919-1939*. W latach 1988-1990 ksiądz Franczak pracował jako wikariusz w parafii pod wezwaniem św. Dominika Savio w Ostródzie.

W latach 1990-1995 odbył studia psychologiczne w Salezjańskim Uniwersytecie Papieskim w Rzymie (*Pontificia Studiorum Universitas Salesiana, Istituto di Psicologia, Facoltà di Scienze dell'Educazione*). W 1995 roku na podstawie pracy: *Identità sociale, prassi educativa e processi motivazionali negli aderenti al movimento The Family* uzyskał *diploma di licenza* (włoskie magisterium z psychologii – specjalność: psychologia wychowania). W tym samym roku ksiądz Franczak ukończył także Kurs Psychoterapii z zakresu Analizy Transakcyjnej oraz kurs: Trening Autogenny Schultza.

W latach 1995-2002 pracował w Salezjańskim Instytucie Wychowania Chrześcijańskiego w Warszawie, pełniąc m.in. obowiązki zastępcy dyrektora Instytutu. Prowadził wykłady z zakresu psychologii ogólnej, społecznej, szkolnej i religii.

W latach 2000-2002 odbył uzupełniające studia psychologiczne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW w Warszawie. 2 października 2002 roku uzyskał tytuł magistra psychologii, w zakresie psychologii klinicznej i osobowości. Tytuł pracy magisterskiej brzmiał: *Powstanie, rozwój, tożsamość społeczna i procesy motywacyjne członków Nowego Ruchu Religijnego Rodzina*.

W dniu 2 października 2003 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pod tytułem: *Psychometryczna adaptacja kwestionariusza strategii uczenia się – Questionario sulle strategie d'apprendimento (QSA)*. Jego promotorem był prof. UW dr hab. Krzysztof Hirszel, recenzentami zaś: prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski oraz prof. UKSW dr hab. Henryk Gasiul.

W 2009 roku ukończył warsztaty: *Prawo dla profesjonalistów – porady praktyczne* oraz *Poalkoholowe uszkodzenie płodu (FASD) jako trauma*.

Doświadczenie zawodowe

W 1996 roku był Konsultantem Programu Profilaktycznego prowadzonego przez Urząd Dzielnicy „Bezpieczna Praga Północ”.

Od 1996 roku prowadził zajęcia zlecone w Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach (Instytut Kształcenia Medycznego) – obecnie Uniwersytet Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach.

W latach 1996-2008 był kierownikiem i pracownikiem (psycholog) Katolickiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Młodzieży w Warszawie, przy ul. Targowej 59/1.

Od 1998 roku pełnił funkcję psychologa zaufania Ambasady Włoskiej i Konsulatu Włoskiego.

W 2003 roku zatrudniony został na stanowisku adiunkta w Instytucie Pedagogiki im. św. Jana Bosko na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW, a od 2008 roku na Wydziale Nauk Pedagogicznych (z dniem 01.09.2008 roku Instytut Pedagogiki im. św. Jana Bosko został przekształcony w Wydział Nauk Pedagogicznych UKSW).

Od 2009 roku był superwizorem placówek wychowawczych „Wolna Strefa” w Kielcach. Prowadził także warsztaty dla uczniów i rad pedagogicznych w szkołach w Warszawie, Szczecinie, Bydgoszczy, Gdańsku, jak również szkolenia dla pracowników Domów Opieki Społecznej w Warszawie i Radzyminie z zakresu kompetencji interpersonalnych.

Zainteresowania badawcze

Zainteresowania badawcze ks. dr. Kazimierza Franczaka koncentrowały się wokół zagadnień z zakresu: patologii społecznych, psychologii osobowości, psychologii klinicznej, psychoterapii, psychologii uczenia się, psychologii religii i duchowości, psychologii stresu oraz psychologii więzi.

Ks. Kazimierz Franczak jest autorem dziewięciu pozycji (autorskich i współautorskich) oraz kilkudziesięciu artykułów naukowych i popularnonaukowych. Opublikowane teksty charakteryzowały się bogatym materiałem źródłowym i rzetelnością opracowania. Szerszym kręgom czytelniczym był znany jako autor książki: *Psychologiczne i pedagogiczne zastosowanie Testu Strategii Ucznienia się* (Wydawnictwo Salezjańskie, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2005). Szczegółowy wykaz jego publikacji znajduje się poniżej w aneksie.

Działalność organizacyjna

Ks. dr Kazimierz Franczak był członkiem Rady Bibliotecznej na UKSW i kierownikiem biblioteki wydziałowej. Od 2003 do 2009 roku był przewodniczącym Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej.

W minionym okresie pracy na UKSW zorganizował następujące sympozja i konferencje naukowe:

- Konferencja *Zabawa w wychowaniu. Nauka – czas wolny – rozwój*, Instytut Pedagogiki im. św. Jana Bosko, Wydział Nauk Humanistycznych, UKSW, Warszawa, 14 maja 2004 r.;
- II Ogólnopolska Konferencja Pedagogiczna *Towarzyszyć dziecku w szkole, w rodzinie i na podwórku*, Instytut Pedagogiki im. św. Jana Bosko, Wydział Nauk Humanistycznych, UKSW, Warszawa, 25 listopada 2005 r.;
- Międzynarodowa Konferencja *Osobowość i religia* – współorganizator z Instytutem Psychologii UKSW, Warszawa, 24-26 października 2007 r.;
- V Ogólnopolska Konferencja Pedagogiczna *Oblicza dojrzałości emocjonalnej dzieci i młodzieży*, Wydział Nauk Pedagogicznych, Warszawa, 26 maja 2009 r.;
- Międzynarodowa Konferencja *Duchowa troska w praktyce medycznej*, realizowana przez Wydział Nauk Pedagogicznych UKSW w Warszawie, Uniwersytet Medyczny w Warszawie, Katolicki Uni-

wersytet w Eichstätt-Ingolstadt w Bawarii oraz Papieską Radę ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, Warszawa, 16-17 marca 2012 r.

Założył Studenckie Naukowe Koło Psychologiczne i przez wiele lat był jego opiekunem. We współpracy ze studentami przygotował i zrealizował trwający dwa lata program profilaktyczno-badawczy w polskich szkołach w Wilnie. Dwukrotnie ze studentami Koła Psychologicznego przygotował i przeprowadził wakacyjny program *Podarujmy syberyjskim dzieciom słońce*, adresowany do polskich i rosyjskich dzieci z Usole na Syberii. Pod jego kierunkiem odbywały się systematycznie tematyczne spotkania Koła Naukowego.

Członkostwo w towarzystwach naukowych i radach naukowych

Działalność naukową, badawczą i publicystyczną realizował także poprzez uczestnictwo w towarzystwach i radach naukowych, między innymi:

- Polskim Towarzystwie Psychologicznym;
- Włoskim Towarzystwie Psychologii Religii;
- Towarzystwie Naukowym Franciszka Salezego;
- Radzie Programowej serii: *Educatio* i *Labor*. Podkreślić należy, że w serii *Educatio* w latach 2005-2012 ukazało się czternaście pozycji.

Ordery, odznaczenia, nagrody

Za działalność naukową, społeczną i organizacyjną otrzymał:

- Medal Komisji Edukacji Narodowej (2006);
- Krzyż Kawalerski Orderu Gwiazdy Solidarności Włoskiej (*Cavaliere Dell`Ordine della Stella della Solidarietà Italiana*) nadany przez Prezydenta Republiki Włoskiej (2008);
- Złoty Krzyż Zasługi nadany przez Prezydenta RP (2010).

Wspominając obrazy z przeszłości, odkrywa się w nich to, co istotne i to, co trwa. Dostrzegamy zarazem w tych obrazach wielką głębię ludzkiej i Bożej rzeczywistości. Kolego KAZIMIERZU! – na koniec użyję

słów zapisanych w jednej z Twoich publikacji (*Dialog pokoleń. Studium interdyscyplinarne*, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2007): „Rzeczywiście, należy zacząć pracę od siebie samego, ale również koniecznym i ważnym jest nie zakończyć na sobie samym. Poznać siebie samego, ale nie przejmować się samym sobą. Człowiekowi jest potrzebny cel, który byłby poza nim”.

ANEKS

TWRÓCZOŚĆ NAUKOWA KAZIMIERZA FRANCAKA

Publikacje zwarte

1. *Wychowanie wobec zachodzących przemian. Materiały z sympozjum naukowego zorganizowanego przez Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego w Warszawie 2-3 grudnia 1995*, red. K. Franczak, J. Niewęglowski, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 1996.
2. *Postawy wobec religii. Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje*, red. T. Doktor, K. Franczak, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2000.
3. *Jestem wychowawcą. Model pracy z uczniem i klasą szkolną według systemu prewencyjnego Jana Bosko*, red. K. Franczak, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 2004.
4. K. Franczak, *Psychologiczne i pedagogiczne zastosowanie Testu Strategii Uczenia się*, Wydawnictwo Salezjańskie, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2005.
5. *Uczeń i nauczyciel w wyścigu do wiedzy – wybrane aspekty nauczania i uczenia się*, red. K. Franczak, S. Chrobak, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 2006.
6. *Dialog pokoleń. Studium interdyscyplinarne*, red. K. Franczak, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2007.
7. *Oblicza dojrzałości emocjonalnej dzieci i młodzieży*, red. K. Franczak, M. Szpringer, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2009.
8. *Niepelnosprawność, społeczeństwo, wychowanie*, red. K. Franczak, T.E. Wardzała, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Gdań-

sku, Fundacja Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji, Tarnów–Gdańsk 2011.

Artykuły w pracach zbiorowych i czasopismach naukowych

1. K. Franczak, *Transformacja ruchu „Rodzina”*, [w:] *Ruchy pogranicza religii i nauki jako zjawisko socjopsychologiczne*, red. T. Doktor, t. 5, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1996, s. 123-165.
2. K. Franczak, *Motywacje młodzieży w wyborze nowych ruchów religijnych*, [w:] *Wychowanie wobec zachodzących przemian*, red. K. Franczak, J. Niewęglowski, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 1996, s. 107-115.
3. K. Franczak, *Czego szukają, czego oczekują. Motywacje w wyborze Nowych Ruchów Religijnych*, „Przyjaciel dziecka” 7-9 (1997), s. 12-14.
4. K. Franczak, *Psychologiczna analiza komunikacji rodzinnej*, „Ate-neum Kapłańskie” 2(1997), s. 163-172.
5. K. Franczak, T. Doktor, *Autorytaryzm a percepcja nowych ruchów religijnych*, „Seminare” 13 (1997), s. 167-178.
6. T. Doktor, K. Franczak, *La psicologia della religione in Polonia. In-quadramento storico e filonni di ricerca*, „Orientamenti Pedagogici” 2(1998), s. 324-336.
7. K. Franczak, *Rodzina ratunkiem – jak ustrzec młodych od uzależ-nień*, [w:] *VII i VIII Siedleckie Forum Nauczycieli i Wychowawców*, Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców, Siedlce 1999, s. 21-27.
8. K. Franczak, *Z doświadczeń działalności oświatowej i wychowaw-czej Zgromadzenia Salezjańskiego w Polsce*, „Wychowanie na co dzień” 7-8 (2000), s. 16-20.
9. T. Doktor, K. Franczak, *Niektóre korelaty religijności personalnej i personalnej*, [w:] *Postawy wobec religii. Psychologiczne uwarun-kowania i konsekwencje*, T. Doktor, K. Franczak, Wydawnictwo Sa-lezjańskie, Warszawa 2000, s. 71-85.
10. K. Franczak, *Diagnoza przestrzeni wychowawczej: między pozna-waniem a rozumieniem*, [w:] *Jestem wychowawcą. Model pracy z uczniem i klasą szkolną według systemu prewencyjnego Jana Bo-*

- sko, red. K. Franczak, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 2004, s. 7-25.
11. K. Franczak, *System edukacji we Włoszech ze szczególnym uwzględnieniem szkoły podstawowej*, „Pedagogia Christiana” 2(2004), s. 111-124.
  12. K. Franczak, *Sztuka dodawania odwagi w procesie uczenia się*, [w:] *Uczeń i nauczyciel w wyścigu do wiedzy – wybrane aspekty nauczania i uczenia się*, red. K. Franczak, S. Chrobak, Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego, Warszawa 2006, s. 67-83.
  13. K. Franczak, *Co nauczyciel matematyki (i nie tylko) wiedzieć powinien. Refleksja o relacji uczeń – nauczyciel*, [w:] *Ugruntowanie i wyrównanie poziomu wiedzy matematycznej w klasach IV-VI Szkoły Podstawowej. Materiały konferencyjne*, Fundacja Edukacyjna 4H w Polsce, Warszawa 2007, s. 1-28.
  14. K. Franczak, *Koncepcje interpretacyjne i badania doświadczenia religijnego we włoskiej psychologii religii*, [w:] *Doświadczenie religijne*, red. T. Doktor, Verbinum, Warszawa 2007, s. 60-77.
  15. K. Franczak, *Psychologiczny obraz starości widziany okiem W. E. Frankla*, [w:] *Dialog pokoleń. Studium interdyscyplinarne*, red. K. Franczak, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2007, s. 49-63.
  16. K. Franczak, J. Żuk, *Osobowościowe korelaty obrazu Boga*, [w:] *Oblicza religii i religijności*, red. I. Borowik, M. Libiszowska-Żółtkowska, T. Doktor, Nomos, Kraków 2008, s. 361-376.
  17. K. Franczak, *Nauczyciel – uczeń. Wychowawca – wychowanek. Możliwe perspektywy spostrzegania łączących ich relacji*, „Oświatowiec” 1(2009), s. 33-43.
  18. K. Franczak, *Strategie motywacyjno-emocjonalne i poznawcze w uczeniu się*, [w:] *Diagnostyka i rozwiązywanie problemów psychospołecznych dzieci i młodzieży*, red. B. Kałdon, J. Kahlan, A. Fidelus, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz–Warszawa 2009, s. 117-130.
  19. K. Franczak, *Stili di attaccamento e religiosita' personale ed aperpersonale*, [w:] *Psicologia della religione e teoria dell'attaccamento*, red. G. Rossi, M. Aletti, Aracne, Roma 2009, s. 71-81.

20. K. Franczak, P. Dąbrowska, *Rozwiązywanie problemów społecznych dzieci i młodzieży tematem konferencji*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 7(2009), s. 55-59.
21. K. Franczak, *Dorosły w świetle nauk o wychowaniu – spojrzenie psychologiczne*, [w:] *Katecheza dorosłych*, red. K. Misiaszek, J. Stalla, Biblos, Tarnów 2009, s. 237-262.
22. K. Franczak, K. Żakieta, *Religia i duchowość w procesie resocjalizacji osadzonych w zakładach karnych*, [w:] *W stronę readaptacji społecznej*, red. A. Fidelus, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2009, s. 90-102.
23. K. Franczak, *Religijność wspierająca rozwój osobowości i pożądanych cech społecznych*, „Studia Medyczne” 14(2009), s. 67-72.
24. K. Franczak, *Osobowościowe korelaty wybranych form religijności*, [w:] *Osobowość i religia*, red. H. Gasiul, E. Wrocławska-Warchała, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2009, s. 262-279.
25. K. Franczak, *Nieśmiałość a stosowane strategie uczenia się. Raport z badań*, [w:] *Oblicza dojrzałości emocjonalnej dzieci i młodzieży*, red. K. Franczak, M. Szpringer, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2009, s. 267-281.
26. K. Franczak, N. Majewska, *Wagarowicze i ich czas*, „Oświatowiec” 1-2(2010), s. 173-193.
27. K. Franczak, *Dzieci rozvodu w perspektywie ich małżeństw*, [w:] *Wokół problematyki pomocy dziecku i rodzinie w sytuacji kryzysowej. Podejście interdyscyplinarne*, red. B. Kałdon, I. Kurlak, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Warszawa–Sandomierz 2011, s. 51-74.
28. M. Szpringer, B. Stańkowski, E. Laurman-Jarżabek, K. Franczak, R. Starz, *Conflict situations in a school environment as a disturbing element of the educational wellbeing*, [w:] *Societal and cultural behaviors conditioning wellness*, red. J. Bergier, Neurocentrum, Lublin 2011, s. 291-308.

29. K. Franczak, *Specyficzne potrzeby uczniów z niepełną sprawnością w zakresie uczenia się szkolnego. Idea wspierania*, [w:] *Niepełnosprawność, społeczeństwo, wychowanie*, red. K. Franczak, T.E. Wardała, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Gdańsku, Fundacja Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji, Tarnów–Gdańsk 2011, s. 117-134.
30. K. Franczak, K. Korzeniecka, M. Szpringer, *Przymus używania Internetu – próba pomiaru. Raport z badań*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 1(2011), s. 5-15.
31. K. Franczak, K. Wilde, *Traumatyczne i osobowościowe predyktory uzależnienia od alkoholu*, [w:] *Interpersonalna trauma. Mechanizmy i konsekwencje*, red. A. Widera-Wysoczańska, A. Kuczyńska, Difin, Warszawa 2011, s. 299-312.
32. K. Franczak, *Udział cech osobowościowych i form religijności w radzeniu sobie ze stresem. Badania empiryczne policjantów*, „Resocjalizacja Polska” 3 (2012), s. 443-458.
33. K. Franczak, *Attachment Styles and the Ways of Coping with Stress in Polish Nurses*, „Advances in Palliative Medicine” 2(2012), s. 62-73.

Recenzje i sprawozdania

1. K. Popielski, *Noetyczny wymiar osobowości. Psychologiczna analiza sensu życia*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1994, „Orientamenti Pedagogici” 5(1995), s. 1135-1136.
2. M. Wolicki, *Egzystencjalno-analityczna koncepcja autotranscendencji i jej teologiczno-pastoralne aplikacje*, Wydawnictwo Archidiecezji Przemyskiej, Przemyśl 1993, „Orientamenti Pedagogici” 5(1995), s. 1137-1138.
3. M. Barlak, *System wartości maturzystów końca XX wieku i ich postawy wobec osób niepełnosprawnych*, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa, 2006, „Postępy rehabilitacji” 21(2007), s. 41-42.

4. W. Dutkiewicz, M. Szpringer, *Społeczna akceptacja dla ryzykownych zachowań uczniów*, Kielce 2007, Zakład Poligraficzno-Wydawniczy „Magraf”, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 48(2008), s. 61-62.
5. I. Gieryszewska, K. Franczak, *Mediacja w służbie rodziny. Sprawozdanie z konferencji*, „Problemy Opiekuńczo Wychowawcze” 48(2008), s. 57-58.